

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының "Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар жөніндегі Нұсқаулықты бекіту және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының "Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 26 наурыздағы N 116 қаулысына өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 30 қыркүйектегі N 359 қаулысына толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2009 жылғы 27 наурыздағы N 64 Қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2009 жылғы 5 мамырда Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне N 5659 болып енгізілді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2014 жылғы 26 ақпандағы № 29 қаулысымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 26.02.2014 № 29 қаулысымен (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі).

Нормативтік құқықтық актілерді жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің (бұдан әрі – Агенттік) Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Агенттік Басқармасының "Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар жөніндегі Нұсқаулықты бекіту және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының "Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 26 наурыздағы N 116 қаулысына өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 30 қыркүйектегі N 359 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде N 3925 тіркелген) Агенттік Басқармасының "Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар жөніндегі Нұсқаулықты бекіту және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының "Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын

реттеу мен қадағалау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 26 наурыздағы N 116 қаулысына өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2005 жылғы 30 қыркүйектегі N 359 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" 2006 жылғы 27 қазандағы N 234 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде N 4485 тіркелген) , Агенттік Басқармасының "Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының "Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар жөніндегі Нұсқаулықты бекіту және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының "Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 26 наурыздағы N 116 қаулысына өзгерістер енгізу туралы" 2005 жылғы 30 қыркүйектегі N 359 қаулысына өзгеріс енгізу туралы" 2008 жылғы 29 желтоқсандағы N 235 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде N 5543 тіркелген) енгізілген өзгерістерімен және толықтыруларымен бірге мынадай толықтырулар мен өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар туралы н ұ с қ а у л ы қ т а :

мынадай мазмұндағы 10-1-тармақпен толықтырылсын:

"10-1. Өтімділік тәуекелін басқару банктерде жеке, сондай-ақ шоғырландырылған негізде өтімділік тәуекелдерін жеткілікті шамада ескеретін бірдей құрылымның, оның ішінде төтенше жағдайлар болған жағдайда төтенше жағдайлардағы өтімділіктің жетіспеушілігі проблемасын шешудің айқын стратегиялары бар қаржыландыру жоспарының болуын, сондай-ақ өтімділіктің бірдей деңгейін қолдауды көздейді.

Тәуекелдерді басқару жүйелерінің аясында өтімділік тәуекелін басқару практикасының болуы банктің осы Нұсқаулыққа 4-1-қосымшада көрсетілген талаптарға сәйкестігімен қамтамасыз етіледі.";

осы қаулыға қосымшаға сәйкес 4-1-қосымшамен толықтырылсын;

"Қаржы құралдарымен операциялар жүргізуге қойылатын талаптар" деген 5-қ о с ы м ш а д а :

о н б е с і н ш і ж о л д а :

"Талаптың атауы" деген бағанадағы "өтімділік , " деген сөз алынып тасталсын ;

"Талаптардың критерийлері" деген бағанада:
төртінші абзацтағы "өтімділік тәуекелін, процент тәуекелін және валюта тәуекелін" деген сөздер "процент және валюта тәуекелдерін" деген сөздермен ауыстырылсын;

бесінші абзацтағы "өтімділік," деген сөз алынып тасталсын;
"Талаптың атауы" деген бағананың он алтыншы жолындағы "өтімділік," деген сөз алынып тасталсын;

он жетінші, он сегізінші, он тоғызыншы және жиырмамыншы жолдар алынып тасталсын.

2. Осы қаулы Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткен күннен бастап он төрт күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

3. Стратегия және талдау департаменті (Н.А. Әбдірахманов):

1) Заң департаментімен (Н.В. Сәрсенова) бірлесіп, осы қаулыны Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткізу шараларын қолға алсын;

2) осы қаулы Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткен күннен бастап он күндік мерзімде оны Агенттіктің мүдделі бөлімшелеріне, "Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестігіне мәлімет үшін жеткізсін.

4. Агенттіктің Төрайым Қызметі (А.Ә. Кенже) осы қаулыны Қазақстан Республикасының бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау шараларын қолға алсын.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Агенттік Төрайымының орынбасары Қ.Б. Қожахметовке жүктелсін.

Төрайым

Е. Бахмутова

Қазақстан Республикасы Қаржы және қаржы ұйымдарын реттеу мен кадағалау агенттігі Басқармасының 2009 жылғы 27 наурыздағы N 64 қаулысына қосымша

"Екінші деңгейдегі банктерде тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің болуына қойылатын талаптар туралы нұсқаулыққа 4-1-қосымша"

Өтімділік тәуекелін басқаруға қойылатын талаптар

Талаптың атауы	Талап критерийлері

Басқарма тәуекелдің белгіленген шекті деңгейіне сәйкес өтімділік тәуекелін басқаруға және банктің жеткілікті өтімділікті қолдауына кепілдік беруге мүмкіндік беретін стратегия мен тиісті рәсімдерді әзірлейді, Директорлар кеңесі бекітеді.

Басқарма тұрақты талдау жүргізеді және Директорлар кеңесіне тоқсанына кем дегенде бір рет банктің өтімділігі бойынша ағымдағы жағдай туралы ақпаратты хабарлайды.

Өтімділік тәуекелін басқару стратегиясы банк қызметінің ауқымына өлшем жән е :

бизнес қызметінің бағыттарын ескереді; өтімділіктегі мұқтаждықтарын, банк үшін ғана, не бүкіл нарық үшін, не жағдай да басталған кезде тән болуы мүмкін өтімділіктің жеткіліксіз; кезеңдерінде өтімділік үшін салдарын ескереді; Директорлар кеңесі стратегияны:

Басқарманың бақылау жасаудың басшылықтарын, ішкі ережелерін, рәсімде механизмдерін әзірлеуі арқылы іске асыруды қамтамасыз етеді

Басқарма мүшелерінің және банктің тиісті қызметкерлерінің қажетті жұм тәжірибесінің, банктегі өтімділік тәуекелінің барлық дереккөздерін өлше; мониторинг және бақылау жасауға арналған процесстер мен жүйенің болу; кепілдік береді;

банктің өтімділік позициясы туралы есептерін қарайды

Басқарма : еншілес ұйымдарды ескерумен өтімділік тәуекелін басқаруға және өтімді позицияларының мониторингіне арналған бақылау жасаудың құрылымы міндеттері мен механизмдерін анықтайтын өтімділікті басқару саясат әзірлейді ;

өтімділік проблемаларын шешу үшін қажет ақша қаражатын аударым жаса; нормативтік құқықтық және операциялық шектеулерді ескерел егер банк, банк конгломератының бас ұйымы болып табылатын жағдайда б конгломераты бойынша өтімділік тәуекелінің мониторингін жүзеге асыра конгломераттың өтімді активтерге деген барлық ірі мұқтаждықтарын анық мониторинг жасау және шұғыл ден қою рәсімдерін әзірлейді және бар бол; қамтамасыз етеді және қажет болған кезде олар туралы Директорлар кеңес хабарлайды ;

өтімділікпен стресстік жағдайларды тудыруы мүмкін нарықтағы ағымд үрдістерді және ықтимал оқиғаларды бақылап отырады нақты рәсімдерді, саясаттарды және лимиттерді белгілейді, Директор кеңесіне саясаттарды (лимиттерді) бұзған жағдайларды жою үшін қабыл қажет шаралар туралы хабарлайды;

кездейсоқ жағдайларда жүргізілетін стресс-тестілердің, қаржыланды жоспарының, сондай-ақ өтімділік резервінің банк қызметінің ауқымы сәйкестігін қамтамасыз етеді;

банктің мүдделі бөлімшелерінің қызметкерлеріне өтімділік тәуекелін басқ стратегиясын, стратегияны іске асыру үшін қажет негізгі ішкі ережелер сондай-ақ өтімділік тәуекелін басқару құрылымын мәлімет үшін жеткізі

Директорлар кеңесіне, сондай-ақ уәкілетті органға өтімділіктің ағымдық не; ықтимал проблемалары туралы уақтылы хабарлайды. Банк ішкі құжатта сәйкес мұндай проблемаларға оның ішінде (олармен шектелмей) мынала; жатқызады: қаржыландыру алшақтығын шоғырландыру, мөлшерін ұлғай өтімділіктің баламалы дереккөздерін қысқарту, белгіленген лимиттерді жүі бұзу, ауыртпалық салынбаған, жоғары өтімді активтер резервтерін нем болашақ проблемалардың дереккөздері болуы мүмкін сыртқы нарықтард жағдайлардың өзгерістерін едәуір қысқарту, мерзімінен бұрын өт

Директорлар кеңесі Басқарманың осы проблемаларды шешу үшін тиі шараларды орындауына бақылау жасауды қамтамасыз етеді

банкте банктегі өтімділік тәуекелін басқару процесінің тиімділігіне кепіл беретін бақылау жасауды бірдей ішкі механизмдердің болуын қамтамасыз е

Қаржыландыру стратегиясы мыналарды: қолда бар қаржыландыру дереккөздерін қысқа, орташа және ұзақ мерзі перспективада әртараптандыруды. Әртараптандыру бағыттары

<p>Директорлар кеңесі қаржыландырудың дереккөздері мен мерзімдерін тиімді әртараптандыруды қамтамасыз ететін қаржыландыру стратегиясы бар ішкі құжатты бекітті. Басқарма банктің капиталды барлық дереккөздерден тез жұмылдыру қабілетін өлшейді, банктің капиталды жұмылдыру қабілетіне ықпал ететін негізгі факторларды анықтайды.</p>	<p>қаржыландырудың орташа және ұзақ мерзімді жоспарларына кіргізілген ж бюджетті жасау және бизнесті жоспарлау жөніндегі іс-шаралармен келісіл қаржыландырудың бір нақты дереккөзі бойынша шоғырландыруды шек ж ө н і н д е г і ш а р а л а р д ы ; бір дереккөзінен қаржыландыруға мейлінше аз тәуелділікті қамтамасыз мақсатында көтерме қаржыландыру дереккөздерін әртараптандыру жөнін, ш а р а л а р д ы к ө з д е й д і . Басқарма өтімді активтерді тарту дереккөздеріне (ішкі және сырт дереккөздер) әртараптандыру және олар тартылатын операциялар түрл б о й ы н ш а м о н и т о р и н г т і ; банк активтерінің және қаржыландыру дереккөздерінің құрамын ерекшеліктеріне және әртараптандырылуына талдау жасауды жүйелі тү ж ү р г і з е д і ; банкаралық немесе қор нарықтарындағы ішкі немесе сыртқы жағдайлағ ескере отырып, қаржыландыру стратегиясын жүйелі түрде қайта қарайды.</p>
<p>Директорлар кеңесі өтімділік тәуекелін басқарудың бірдей құрылымының болуы үшін жауапкершілік атқарады. Директорлар кеңесі өтімділік тәуекелін басқару саясаты мазмұнды ішкі құжатты бекітті.</p>	<p>Ө тімділік тәуекелін басқару саясаты өтімділік тәуекелін басқару жөнінд жұмысты ұйымдастыруға қойылатын талаптар жүйесін, оның ішін, өтімділік тәуекелін басқару үшін жауапты бөлімшені; банктің органдары мен бөлімшелері арасында өтімділік тәуекелін басқ жөніндегі өкілеттіктер мен жауапкершілікті бөлуді; өтімділіктің артықтығын (тапшылығын) және өтімділік артықтығын тапшылығының) шекті рұқсат етілген мәндерін белгілеуді қосқанда банк өтімді қаражатқа деген мұқтаждығын белгілеу рәсімдерін банк қызметінің ауқымына сәйкес келетін өтімділік резервін оңай сатылағ активтер түрінде қолдау жөніндегі талапты; өтімділік тәуекелін басқару тұрғысынан активтер мен міндеттемеле басқаруды ұйымдастыруға қойылатын талапты; өтімділіктің қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді болжамын жасау тәртіб нарықтың жай-күйімен, не міндеттемелерді орындаумен байланысты бан қосымша өтімділікке деген мұқтаждығына әсер ететін өзге жағдайлар байланысты оқиғалардың банк үшін жағымсыз дамуының сценарийле пайдаланумен өтімділіктің жай-күйіне талдау жүргізу тәртібін банктің өтімділігін қалпына келтіру рәсімдерін, оның ішінде өтімді активт жұмылдыру жөніндегі шешімдерді қабылдау, өтімділіктің тапшылы туындаған жағдайға қосымша ресурстарды тарту рәсімдерін жеке және шоғырландырылған негізде банктегі өтімділіктің жай-күйі тур; ақпаратты жинау және талдау үшін ақпараттық жүйенің міндетті түрде бол белгілейтін ережелерді ; банктің өтімділік тәуекелін басқару үшін жауапты бөлімшелері бере е с е п т і л і к т і з б е с і н ; активтердің және міндеттемелердің құрылымы мен өтеу мерзімде қаржыландыру дерек көздерінің әртүрлілігі мен тұрақтылығы, тү валюталардағы өтімділікті басқару әдістері сияқты өтімділікті басқ жөніндегі ішкі ережелер мен рәсімдерді реттейді ; өтімділік тәуекелі деңгейінің түрлі сандық және сапалық көрсеткіште белгілейді.</p>
<p>Директорлар кеңесі бизнес-стратегияға және банктің қаржы жүйесіндегі роліне сәйкес келетін, өтімділік тәуекелінің рұқсат етілген деңгейін белгіледі.</p>	<p>Директорлар кеңесі банктің өтімділік тәуекелінің рұқсат етілген деңге белгілейді . Банктің өтімділік тәуекелінің рұқсат етілген деңгейін анықтау рәсімд төтенше қаржыландырудың дерек көздерін іздестіру қабілетін көрсете банкке өз өтімділігімен басқару және өтімділік дағдарысы кезеңінде өтімд тәуекелін басқара алу жағдайында болу мүмкіндігін беред сандық және/немесе сапалық тәсілдермен көрінеді.</p>

Банктің Директорлар кеңесімен ауқыммен, жүзеге асырылатын қызметке, көрсетілетін қызметтердің географиялық қамтылуына, банк өнімдерінің сипатына сәйкес өтімділік тәуекелін басқаруға арналған лимиттер бекітілді. Басқарма лимиттерді және проблеманы Директорлар кеңесінің назарына жеткізудің тиісті рәсімдерін жүйелі түрде қайта қарайды.

Банктің ішкі құжаттарымен: банктің түрлі бизнес бағыттары арасындағы күн сайынғы өтімділікті соло ж шоғырландырылған негізде басқаруға арналған лимиттер; белгіленген қаржы бөлудің немесе банктің басқа міндеттемелерінің орында нәтижесінде жылыстаудың есептік көлемі бар, әр түрлі уақыт мерзімді ішіндегі қолма-қол ақша ағынының келіп түсуінің келісілген мерзімдерін, кумулятивті алшақтықтың (мәселен, міндеттемелердің жалпы сомасының ү салмағы түріндегі қаржыландыруға деген кумулятивті нетто-мұқтажды мөлшеріне шектеулер белгіленген. Лимиттер схемасында өз қызметін жалпы нарықтық стресстер, тек банкке ғ тән немесе екі жағдайдағы стресстер кезеңдерінде жалғастыру мүмкінді қамтамасыз ететін шаралар болады.

Банктің Директорлар кеңесімен кездейсоқ жағдайлар болған жағдайда , оның ішінде төтенше жағдайлардағы өтімділік жеткіліксіздігі проблемасын шешудің айқын шаралары кіретін қаржыландыру жоспары бар ішкі құжат бекітілді.

Кездейсоқ жағдайлар болған жағдайда (стресс сценарийлерінде) банк қаржыландыру жоспарында: болжамды стресс сценарийлері; міндеттерді, оның ішінде Жоспарға бастамашы болу (қолдану) құқығын б Жоспарды іске асыру үшін жауапты тұлғалардың фамилиялары және байла а қ п а р а т ы ; негізгі бағыттардың басшылары үшін орынбасарлар тағайында шешімдер қабылдану процесі, қажетті іс-әрекеттердің және Директор кеңесіне жеткізуді талап ететін мәліметтердің тізбесі; тиімді ішкі үйлестіруді және түрлі бизнес бөлімшелердің арасында байланысты орнату рәсімдері; дағдарыс кезеңдерінде банкке деген жалпы сенімді қолдау үшін нарықтың і сондай-ақ сыртқы субъектілерімен (уәкілетті органмен, ұлттық банкп уақтылы, айқын, жүйелі байланысты қамтамасыз ететін іс-шаралар кеші банктің өзінің барлық міндеттемелерін уақтылы қаржыландыра алу қабілет едәуір төмендеуі жағдайында ден қоюға арналған рәсімдер және қаж і с - ш а р а л а р ; банктің иелігінде бар төтенше жағдайларда қаржыландырудың әлеуетті де көздерінің тізбесі, сондай-ақ банктің есептеуі бойынша осы дерек көздері алуға болатын қаражат мөлшері; пайда болатын проблемаларды Директорлар кеңесіне жеткізу рәсімде шаралардың қабылдану тәртібін, сондай-ақ шаралардың әрқайсысын орындалуы тиіс жағдайларды нақтылайтын басымдылықтарды белгі р ә с і м д е р і ; төтенше қаржыландырудың әрбір дерек көзінен қосымша қаражат жұмылдыру үшін қажет уақыттың болуы; қаржыландырудың дерек көзі ретінде Қазақстан Республикасы Ұлтт Банкінің ресурстарын пайдалану мүмкіндігі болады. Жоспарда ұсынылап ресурстардың түрлері, құптарлық кепіл, Ұлттық Банктің қаражатына ғ жеткізудің операциялық рәсімдері, сондай-ақ оған қол жеткізуге байланыс беделдік сипаттағы ықтимал проблемалар ескеріледі; күн сайынғы төлемдерді жүзеге асыру жөніндегі ықтимал шаралар кірі Күрделі іркіліс болған жағдайда банктің бір күндік өтімділігінің, оның іші кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін банктің қосымша активтерін анықтау ғ жұмылдыру жолымен қосымша дерек көздерін алу мүмкіндігі б; Басқарма Кездейсоқ жағдайлар болған жағдайда қаржыландыру жоспары барабарлығын қарау кезінде стресс-тестілеуде пайдаланылатын өтімді тәуекеліне, сценарийлерге және жорамалдарға талдау жасау нәтижеле п а й д а л а н а д ы . Банк Кездейсоқ жағдайлар болған жағдайда қаржыландыру жоспарын жа к е з і н д е м ы н а л а р д ы : нарықтың дағдарыс жағдайларының оның активтерді сату неме

	<p>секьюритилендіру қабілетіне ықпалын; нарықтық қаржыландырудың әдеттегі қол жетімді нұсқаларын едәуір нем толығымен жоғалтуды ескереді.</p>
<p>Директорлар кеңесімен кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін банктің активтерін басқару жөніндегі саясаты бар ішкі құжат бекітілді.</p>	<p>Өтімді активтерді алу үшін кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін банк активтерін басқару жөніндегі саясат, оның ішінде: банктің кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін активтерге деген мұқтаждықта анықтау және бағалауды; банктің кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін активтерін пайдалану негізі жатқан құқықтық және операциялық проблемаларды шешуд банктің кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін активтерін консервати анықтауды және олардың қаржыландыруға деген күтпеген мұқтажд басталған кезде кез келген уақытта қол жетімді болуы тиіс еркін (ауыртпа салынбаған) деңгейін анықтауды реттейді. Банктің бөлімшесі: Кепілге салынған активтерін қосқанда, банктің кепіл ретінде пайдаланы мүмкін активтері бойынша оларды қажетті қамтамасыз етудің және кепі салуға болатын, ауыртпалық салынбаған активтердің мөлшерім арақатынасын белгілей отырып, барлық позицияларды есептейд банктің иелігінде бар, заңды тұлғалардың және банк өз қызметін жүз асыратын юрисдикциялардың бөлігінде кепіл ретінде пайдаланылуы мүм активтерінің көлемін бақылап отырады; активтердің әрбір ірі сыныбын банктің кепіл ретінде және көрсетіл активтердің қамтамасыз етілген активтер нарықтарында негізгі контрагент және ақша қаражатын жеткізушілер үшін жарамдылықпен пайдаланыл мүмкін активтері ретінде пайдаланылу мүмкіндігін бағалайды нақты банктер бойынша, бағалар сезімталдығының, стресстер жағдайы кепіл бойынша талаптардың шоғырлануын ескере отырып, банктің ке ретінде пайдаланылуы мүмкін активтерінің дерек көздерін әртараптанд бойынша бағдарларды белгілейді; нарықтағы стресстің түрлі сценарийлері кезінде жеке секторды контрагенттерінен қаражат тарту мүмкіндігін бағалайды; ұзақ мерзімді құрылымдық, қысқа мерзімді және бір күндік факторлағ қосқанда, банктің кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін активтеріне де мұқтаждықтардың кең ауқымын қанағаттандыру мүмкіндігін бағалай; Банкте қарыз алуға деген жоспарланған және күтпеген мұқтаждықтар қанағаттандыру, сондай-ақ банктің қаржыландыру профиліне қарай түрлі үз бөліктеріндегі маржа жөніндегі талаптардың ықтимал көтерілуін қамтама етуге дайын болу үшін кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін активтер жеткілікті көлемі бар; келісім-шартта айтылған банктің кепіл ретінде пайдаланылатын қосым активтерін беруге қойылатын талаптардың, банктің кредиттік рейтингі немесе оның қаржылық жай-күйінің өзгеруінің, сондай-ақ, оның ішін баланстан тыс міндеттемелермен байланысты, міндеттемелерді мерзімі бұрын өтеуге, өтімділіктің белгілі бір көлеміне деген мұқтаждыққа алып к мүмкін басқа да оқиғалардың пайда болу мүмкіндігін ескере; Ақпараттық жүйелер кездейсоқ жағдайлар үшін банктің кепіл ретін пайдаланылуы мүмкін ауыртпалық салынбаған активтерінің жеткіліктілі талап етілетін түрі мен сапасын бағалауға мүмкіндік береді.</p>
	<p>Өтімділікті басқару саясаты: стресс жағдайларында қосымша өтімділікті тарту үшін пайдалануға бола ауыртпалық салынбаған, өтімді активтер резервтерінің мөлшері резервтерді қалыптастыру кезінде, оның ішінде қолма-қол ақша ағынын сәйкессіздік шамасы туралы жорамалдарды, стресстік оқиғаларды, стр жағдайларында банктің кепіл ретінде пайдалануы мүмкін активтер құнын (</p>

<p>Банктің өтімділік тәуекелін басқару жөніндегі ішкі саясаты оның ішінде өтімділіктің жетіспеушілігімен проблемалар пайда болған жағдайда ауыртпалық салынбаған жоғары сапалы өтімді активтердің резервті қорын қолдауды көздейді.</p>	<p>, активтерді сатқан немесе оларды қаржыландырудың қамтамасыз етіл түрлері бойынша кепіл ретінде пайдаланған жағдайда банктің алуы мүм қолма-қол ақшаның есептік көлемі) ескереді; өзін өте күрделі стресс сценарийлерінен қауіпсіздендіру үшін қолма-қол а және жоғары сапалы мемлекеттік облигациялар немесе осыған ұқсас құрал сияқты резервтерді (мейлінше сенімді өтімді активтерді) қалыптастыруд е р е к к ө з д е р і н ;</p> <p>банктің өтімді активтердің қажет мөлшерін қалыптастыру қабілетіне ә ететін ақпаратқа мониторинг және талдау жасау рәсімдерін анықтай; Басқарма стресс сценарийлері басталған кезде қаражат тарту үшін сат немесе кепілге салуға болатын ауыртпалық салынбаған, өтімді актив резервтерінің динамикасына талдау жүргізеді.</p>
<p>Басқармамен өтімділік тәуекелін анықтау, өлшеу, мониторинг және бақылау жасау рәсімдері бекітілді. Рәсімдерге уақыт бөліктерінің тиісті ауқымы ішінде активті, пассивті және баланстан тыс баптардан алынған қолма-қол ақша ағынын жан-жақты болжаудың сенімді схемасы кіреді.</p>	<p>Банктің өтімділік тәуекелін анықтау, өлшеу, мониторинг және бақы ж а с а у д ы ң і ш к і р ә с і м д е р і н д е : өтімділікке деген күтпеген (шартты) мұқтаждықтардың дерек көздерін аны ;</p> <p>міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуге, оның ішінде баланстан т міндеттемелермен байланысты, өтімділіктің белгілі бір көлеміне дег мұқтаждыққа алып келуі мүмкін оқиғалардың болуын анықтау нем б а с т а л у ы н б о л ж а у ;</p> <p>егер банк, банк конгломератының бас ұйымы болып табылған жағдайда бағ еншілес ұйымдарға тән өтімділік тәуекелін белгілеу және анықта; әрбір ірі баланстық және баланстан тыс бапты, оның ішінде банк қаржыландыру дерек көздерінде және оның осы қорларды пайдалануы көрінуі мүмкін, "орнатылған" опциондардың және басқа шартт міндеттемелердің әсерін бағалау;</p> <p>банктің қаржыландыру тәуекеліне душар болуы мен нарықтың өтімді тәуекелі арасындағы өзара қарым-қатынастарға талдау жасау; өтімділік тәуекелінің және банк душар болатын тәуекелдің басқа түрл арасындағы өзара байланысқа талдау жасау;</p> <p>өтімділік тәуекелін, оның ішінде түрлі факторларды, атап айтқанда: өтімділ деген мұқтаждықтың және бір күн ішіне қаржыландыру қабілетінің өзгеру деген әлсіздікті; өтімділікке деген күн сайынғы мұқтаждықты және бір жь дейінгі қысқа және орта мерзімді уақыт кезеңдерінде қаржыландыру қабіле бір жылдан астам мерзімге өтімділікке деген ұзақ мерзімді мұқтаждық банктің қорларды жұмылдырудың ішкі қабілетіне күшті салмақ салуы мүм оқиғаларға, іс-әрекеттерге және стратегияларға деген әлсіздікті ескере б а с қ а р у ә д і с т е р і .</p> <p>Өтімділікті өлшеу әдістері кезеңді түрде, бірақ кемінде айына бір р Банктің ақша қаражатының түсіміне бағалау (ақша қаражатының жылыстауы мен салыстырғанда);</p> <p>түрлі уақыт мерзімдерінде (3 ай, 6 ай, 1 жыл және 3 жыл), оның ішінде тү стресс сценарийлерін ескере отырып, активтер, міндеттемелер, баланстан міндеттемелер және туынды қаржы құралдары бойынша ақша қаражатын болашақ ағынын өлшеуді және болжам жасауды жүргізуді көздейді.</p>
	<p>Ішкі рәсімдер банктің баланс құрылымын, болашақ қаржы ағынын баға және баланстан тыс тәуекелдерді ескере отырып, өтімділік позициясын бол үшін пайдаланатын, мыналарды:</p> <p>қаржыландырудың әдеттегі дерек көздеріне қатысты болжанатын қара жылыстауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін мұқтаждықтард өз кезегінде түрлі уақыт бөліктеріндегі алшақтықтар шамасы бойын өтімділік тәуекелінің лимиттерін, сондай-ақ ертерек алдын алу индикаторла анықтау үшін негіз болып табылатын түрлі уақыт мерзімдерін қаржыландырудың тапшылығын;</p>

<p>Банкте өтімділік тәуекелінің сандық көрсеткіштерін өлшеу және талдау жөніндегі құралдар бар.</p>	<p>бірнеше баламалы сценарий аясында белгілі бір уақыт ішінде қаржы ағын болжауды; ақша қаражатының қозғалысы туралы есептерді талдауды активтердің, міндеттемелердің және баланстан тыс баптардың болашақ әре туралы жорамалға (әлеуетті сценарийлерге) сүйенетін "ақша ағынын сәйкестігін" немесе "өтімділік тапшылығын" талдауды; жуырдағы 6 айда шартты міндеттемелердің бір бөлігін не барлығын мерзім бұрын өтеу мүмкіндігін ескере отырып, банктің активтерін жә міндеттемелерін гәп-талдауды; белгілі уақыт аралықтарындағы кумулятивті таза артылуды немесе өтімділі жетіспеушілігін есептеуді; банк өтімділіктің әлеуетті тәуекелін анықтау кезінде пайдаланатын жорама тізбесін (әлеуетті сценарийлер), оның ішінде сол немесе басқа активтер міндеттемелерді өтеу ықтималдығын; тұрақсыз қаржы ағыны бар талап ет дейінгі депозиттердің, активтердің, міндеттемелердің және баланстан тыс баптардың мерзімдерін; өтімділікпен қауырттылық кезеңдерінде қаражат баламалы дерек көздерінің болуын анықтауға мүмкіндік беретін көрсеткіш көздейді.</p> <p>Пайдаланылатын жорамалдар (әлеуетті сценарийлер) басталуының жоғ дәрежелі ықтималдығы бар әлеуетті ықтимал жағдайларға жақындатылн қисынды, негізделген болып табылады, банктің жүзеге асыратын қызметі ақымына сәйкес келеді.</p> <p>Таңдалып алынған жорамалдар тізбесі (әлеуетті сценарийлер) құжатталн банктің Директорлар кеңесімен кезеңді түрде, бірақ кемінде жылына бір қайта қаралады және бекітіледі.</p>
<p>Банктің ішкі құжаттарында ақша қаражатының болашақ ағынын (баланстың белсенді бөлігінен түсімді және банктің өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындауы бойынша шығыстарды) анықтауға мүмкіндік беретін өтімділік тәуекелін басқару рәсімдері көзделген.</p>	<p>Ақша қаражатының болашақ ағынын болжау рәсімі: банк қызметінің күрделілігін, өнімдерді және нарықтарды көрсететін, о өтімділікке (қысқа және ұзақ мерзімді) деген болашақ мұқтаждықтары қатысты нақты жорамалдарды қабылдауды; кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін активтердің, оларды стресс жағдайлар орнын толтыру дерек көзі ретінде пайдалану үшін сапасын талдау қаржыландыру дерек көздерін өтеу мерзімдерін тең бөлу және қаражат пайдалану мақсатында шығатын ағынмен үйлестірумен болашақ ақша ағы түсімінің мерзімдерін реттеуді; банктің міндеттемелерінен туындайтын ақша ағынын бағалау кезінде стресс жағдайлар жағдайында қаржыландыру дерек көздерінің қозғалысын бағала жүргізуді көздейді.</p>
<p>Банктің өтімділік тәуекелін анықтау, өлшеу, мониторинг және бақылау жасау жөніндегі ішкі рәсімдері оның ішінде баланстан тыс және басқа шартты міндеттемелермен байланысты әлеуетті қаржы ағынын ескереді.</p>	<p>Ішкі рәсімдер: міндеттемелерді мерзімінен бұрын орындаудың банк үшін ықтимал салд; болжамының болуын, міндеттемелердің сипатын және контрагенттің кре қабілеттілігін қарауды, сондай-ақ салалар және географиялық сектор бойынша әлеуетті тәуекелді; стресс кезеңдерінде басталуы мүмкін, банктің баланстан тыс міндеттемелерінен пайда болатын өтімділік тәуекелдерін басқаруды (арн; қаржы компаниялары, қаржы деривативтері, сондай-ақ қаржылы міндеттемелер); міндеттемелердің түрлері бойынша бөлуде және біріктірілген негізде банкт міндеттемелерін, оның ішінде шартты міндеттемелерін орындауым байланысты қаржылық қаражат ағынының болжамын. Банктің иелігінде келген шартты міндеттемелер басталған кезде, оның ішінде заемшыны эмитенттің) белгілі бір іс-әрекеттерді жасауына немесе белгілі (іс-әрекеттерден қалыс қалуына алып келетін шартты міндеттемелер (бұдан – ковенанттар) бұзылған кезде қабылданған міндеттемелерді орындау ү өтімділіктің жеткілікті, сенімді дерек көздері бар;</p>

	<p>туынды қаржы құралдары, оның ішінде банктің кредиттік рейтингі нем оның кредит қабілеттілігі нашарлаған не базалық активтің бағасы төменде жағдайда контрагенттердің қосымша кепілді талап ету ықтималдығы бойы келісім-шарттарды қайта бағалаумен, орындаумен немесе жақындап қал мерзімімен байланысты қаржы ағынының болжамын; банктің шартты міндеттемелерінің бір бөлігін не барлығын мерзімінен бұ өтеуді ескере отырып, шартты міндеттемелер бойынша апта сайын стресс-тестілеуді жүргізуді көздейді.</p>
<p>Активтер мен міндеттемелерді басқару бөлімшесі және (немесе) тиісті функциялары мен өкілеттіктері бар өзге алқалық орган нарықта тұрақты ақша тарту қажеттілігі, мүмкіндігі болған жағдайда қамтамасыз ету үшін ақша ағыны графигінің және міндеттемелерді өтеу графигінің көмегімен қажетті ақша шамасын бақылайды.</p>	<p>Активтер мен міндеттемелерді басқару бөлімшесі және (немесе) тиі функциялары мен өкілеттіктері бар өзге алқалық орган апта сайын ақша ағынының графигін жасайды және таяу арадағы он жұ күніне қолма-қол ақша бойынша гәп-позицияға мониторинг жүргізе есеп айырысу күніне сәйкес апта сайын активтер мен міндеттемелерді ө мерзімдерінің графигін жасайды және күн сайынғы, апта сайынғы және сайынғы негізде қолма-қол ақша бойынша гәп-позицияға мониторинг жүрг ;</p> <p>әрбір валюта бойынша ұлттық валютаға немесе басқа шетел валютасы айырбастаусыз қолма-қол ақша бойынша гәп-позицияны мониторинг жаса және басқаруды апта сайын жүзеге асырады; банк банктің баланстан тыс міндеттемелерін өтеудің болжамды көле ескерумен өтімділікке бақылау жасауды жүзеге асырады.</p>
<p>Активтер мен міндеттемелерді басқару бөлімшесі және (немесе) тиісті функциялары мен өкілеттіктері бар өзге алқалық орган лимиттер белгілеу арқылы қолма-қол ақша бойынша гәп-позицияны бақылайды.</p>	<p>Банктің басқармасы немесе тиісті функциялары мен өкілеттіктері бар ба алқалық органы капитал нарығындағы, оның ішінде банк аралық нарықт өтімді активтерді жұмылдыру мүмкіндігін ескере отырып, қолма-қол ақ бойынша гәп-позицияға лимиттер белгілейді.</p> <p>Активтер мен міндеттемелерді басқару бөлімшесі банктің өтімді активте жұмылдыру қабілетінің өзгеруін ескерумен кезеңді түрде, бірақ тоқса кемінде бір рет қолма-қол ақшаның гәп-позициялары бойынша лимитте шолу жүргізеді.</p>
<p>Басқарма міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуге және банктің оның арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдарымен шарттық және шарттық емес қатынастарымен байланысты пайда болатын өтімділіктің белгілі бір көлеміне деген мұқтаждықтарға алып келуі мүмкін оқиғалардың басталу ықтималдығына және өтімділік тәуекеліне мониторинг жасауды жүзеге асырады.</p>	<p>Басқарма секьюритилендіру немесе сыртқы қаржыландыру мақсаттары ү құрылған арнайы қаржы компаниялары бойынша өтімдік позицияларын кез түрде, бірақ тоқсанда кемінде бір рет бақылап отырады стресс-тестілеу кезіндегі өтімділік болжамын қосқанда өтімділікке ж гәп-талдауға өзіндік болжам жасау аясында арнайы мақсаттағы ұйымдар/ түсімі (өтеу мерзімі жақындаған активтер) мен (өтеу мерзімі жақында міндеттемелер) жылыстауын ай сайын бақылап отырады арнайы мақсаттағы ұйымда өтімділіктің қажетті деңгейі болмауының (болм жағдайда) банктің өтімділігіне ықпалына талдау жасайды арнайы мақсаттағы еншілес ұйымдарын өтімділікпен толықтыруға ақ жылыстауды ескерумен өзінің өтімділік позициясын бағалайды секьюритилендіру мақсаттары үшін құрылған арнайы қаржы компания активтерді қаржыландырудың дерек көзі ретінде пайдаланған кезде ба міндеттемелерінің көлемін ұлғайтатын жағдайлардың басталуымен байлань өтімділікке деген мұқтаждықтарға талдау жасайды.</p>
<p>Басқарма өтімділіктің шетел валютасына деген жиынтық мұқтаждықтарын бағалайды және валюталар сәйкессіздігінің рұқсат етілген шектерін анықтайды.</p>	<p>Басқарма стресс жағдайларындағы ықтимал шектеулерді, оның ішін, ішкі нарықтағы валюталық резервті құралдарға қол жеткізуді (жасал шарттар, "РЕПО" нарықтық мәмілелерінің және СВОП операцияларын б о л у ы) ;</p> <p>өтімділіктің артығын бір валютадан басқасына аудару мүмкіндігін (ше валютасындағы өтімді қаржы құралдары) қарастыра отырып, өзі белсе қызметті жүзеге асыратын валюталардың әрбір түрі үшін өзінің стратегияс жекелеген талдау жасауды жүргізеді.</p> <p>Банктің өтімділік тәуекелін басқару жөніндегі ішкі рәсімдері оның іші</p>

	<p>шетел валютасындағы активтер мен міндеттемелер арасындағы алшақтықтар; ; жасалған хеджирлеу операцияларымен және СВОП операцияларым байланысты тәуекелдерді назарға алады.</p>
<p>Банкпен өтімділік тәуекелінің пайда болуын ертерек алдын алудың көрсеткіштері әзірленді.</p>	<p>Банктің өтімділік тәуекелін басқару жөніндегі ішкі саясаты минимум реті мыналар кіретін ертерек алдын алудың көрсеткіштерін (сапалық немесе сағ) к ө з д е й д і : әлеуетті құбылмалы міндеттемелердің есебінен қаржыландырылатын қы мерзімді активтерді қоспағанда, активтердің тез өсуі; активтер немесе міндеттемелер бойынша өсетін шоғырлану валютаның тура келмеулерінің ұлғаюы; активтер мен міндеттемелер өтелгенге дейін орташа мөлшерленг а л ш а қ т ы қ т ы ң ұ л ғ а ю ы ; бір нақты өнімдік сызық бойынша жағымсыз үрдістер немесе жоғары тәуел мәселен, мерзімі өткен төлемдердің ұлғаймалы көлемі) банк кірістерінің, активтер сапасының едәуір нашарлауы кредиттік рейтингтің төмендеуі; қарыз алу жөніндегі спредтің немесе кредиттік дефолт своптары жөнінд с п р е д т і ң ұ л ғ а ю ы ; көтерме немесе бөлшек қаржыландырудың өсетін құны бөлшек депозиттердің үдеуші жылыстауы; ұзақ мерзімді қаржыландыруға қол жеткізудің қиындауы қысқа мерзімді міндеттемелерді орналастырумен қиындықтау Банктің ішкі құжаттарымен кейбір өнімдердегі орнатылған іске қс механизмдерінің жақындап келе жатқан бұзушылықтары туралы нем шартты тәуекелдердің басталу ықтималдығы туралы белгі беретін ерте алдын алудың көрсеткіштері белгіленген, бұл банкті осы өнімге өтімділік қосымша қолдауды ұсынуға немесе активтерді балансқа аударуға мәжі ететін еді.</p>
<p>Банктің басқармасы өтімділікті ауыстыру үшін заңдық, реттеуіш және бизнес шектеулерді ескерумен банктің, сондай-ақ оның еншілес ұйымдарының бизнес бағыттарының және валюталарының әлеуетті өтімділік тәуекелі мен қаржылық мұқтаждықтарын бақылап отырады және қадағалайды.</p>	<p>Өтімділік тәуекелін басқару саясаты: шоғырландырылған негіздегі өтімділік тәуекелі туралы көрініс алу үі ақпарат жинау процестерін қосқанда, жекелеген банк, сондай-ақ еншілес, оі ішінде шетелдік ұйымдар ескерілген деңгейінде өтімділік тәуекелі мониторинг және бақылау жасауды, банктің және оның еншілес ұйымдары арасында өтімділікті тапсыру шектеулерін анықтау рәсімдерін жүргізу банк жұмыс істейтін әрбір ел бойынша, өтімділік тәуекелін басқаруға ә ететін құқықтық және реттеуіш режимдердің қажетті білімдерінің болу еншілес ұйымдарды, қаражатты осылай ауыстыру қаншалықты заңмен рұқ етілгенін ескерумен өтімділікті және ілеспе ресурстарды орналастыру үі жұмыс рәсімдерінің болуын; өтімділіктің топ ішілік тәуекеліне ішкі лимиттерді, банктің еншілес ұйымд деңгейіндегі лимиттерді белгілеуді; қаражаттың және кепілдің орын ауыстыруына қатысты жорамалдарды (әлеу сценарийлерді) көздейді. Банктің жорамалдарында өтімділіктің және кепіл тиімді қозғалысы үшін реттеуіш, құқықтық, бухгалтерлік, кредиттік, салық және ішкі шектеулер, қаражатты және кепілді топ мүшелерінің арасып аударым жасау үшін қажет операциялық шаралар, сондай-ақ осы шара аясында осындай аударым жасауды жүргізу үшін қажет уақыт толығын ескеріледі.</p>
	<p>Басқарма бекітілген қаржыландыру стратегиясына сәйкес капиталді нарықтарға белсенді қатысуын қолдайды; қысқа және ұзақ мерзімді қаржыландыру нарықтарына қол жеткізу мүмкінд қ а р а с т ы р а д ы ;</p>

<p>Басқарма капитал нарығына қол жеткізуді белсенді басқаруды, тиісті қызметкерлер тарабынан оған мониторинг және тексеру жасалуын қамтамасыз етеді.</p>	<p>оның стресс кезеңдері уақытында өтімділік жетіспеушілігінің проблемалай шешу қабілетін көтеретін қаржыландырудың баламалы дерек көзде анықтайды.</p> <p>Банктің ішкі рәсімдерімен өтімділік жетіспеушілігі жағдайында банктің о ішінде мыналар болып табылатын қаржыландырудың ықтимал дерек көз б е л г і л е н г е н :</p> <p>акционерлер қаражаты;</p> <p>депозиттердің өсуі;</p> <p>міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің ұлғаюы;</p> <p>қысқа және ұзақ мерзімді борыштық құралдардың эмиссиялар; қаражатты топ ішінде аударым жасау;</p> <p>еншілес компанияларды сату;</p> <p>активтерді секьюритилендіру;</p> <p>сату немесе ауыртпалық салынбаған жоғары өтімді активтермен ре о п е р а ц и я с ы ;</p> <p>салынған қаражатты игеру;</p> <p>Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен қарыз алу</p> <p>Басқарма банкті қысқа, орташа және ұзақ мерзімді перспективада өтімділік қамтамасыз ету мақсатында олардың тиімділігін бағалай отырып, қара тартудың өз нұсқаларына жүйелі түрде талдау жасайды және тестілейді.</p>
<p>Банктің басқармасы әдеттегі, сондай-ақ стресс жағдайлары кезінде төлем жасау және есеп айырысу міндеттемелерінің уақтылы орындалуын қамтамасыз ету үшін өтімділіктің күн сайынғы позицияларын және тәуекелдерді белсенді басқарады, осылайша төлем жасау және есеп айырысу жүйелерінің үздіксіз қызмет атқаруына мүмкіндік б е р е д і .</p>	<p>Банктің күн сайынғы өтімділікті басқару жөніндегі стратегиясына тіпті бол төрт операциялық элемент кіреді:</p> <p>біріншіден, оларды күтілетін іс-әрекеттермен және қолда бар ресурстар қатынастыра отырып, өтімділіктің күндік позицияларын бақылап оты қосымша күндік өтімділікті тартуға немесе маңызды төлемдерді жүргізу ү өтімділікті жылыстауды шектеуге мүмкіндік беретін негізгі позицияларға күн ішінде мониторингті жүзеге асыру;</p> <p>екіншіден, өзінің күндік мақсаттарына жету үшін күндік қорлардың жеткіл к ө л е м і н с а т ы п а л у ;</p> <p>үшіншіден, күндік заем қаражатын (қорларды) алу қажеттілігі жағдайы кепіл ретінде пайдаланылуы мүмкін банктің активтерін басқару. Банкте күі мақсаттарға жету үшін қажет болатын күндік өтімділіктің көлемін тарту ү пайдалануға болатын жеткілікті кепіл бар;</p> <p>төртіншіден, күндік өтімділік ағыны күтпеген кезде бұзылған жағдай үзіліссіз қызметті қамтамасыз ету жөніндегі рәсімдердің, шаралардың болу</p>
<p>Банк банкке тән түрлі қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді стресс-сценарийлер бойынша стресс-тестілеуді кезеңді түрде, бірақ айына кемінде бір рет жүргізеді. Басқарма стресс-тест нәтижелерін өзінің өтімділік тәуекелін басқару жөніндегі саясаты мен позицияларын түзету, сондай-ақ оқыс жағдайлардағы іс-әрекеттерінің тиімді жоспарларын әзірлеу үшін пайдаланады.</p>	<p>Басқарма ықтимал өтімділік тәуекеліне душар болуды анықтау және санд тұрғыда өлшеу үшін жүйелі түрде стресс-тестілеудің жүргізілуін жа сценарийлерге талдау жасалуын қамтамасыз етеді;</p> <p>Басқарма кезеңді түрде, бірақ тоқсанына кемінде бір рет Директорлар кеңе стресс-тестілеудің нәтижелері туралы хабарлайды және талкы: қорытындылары бойынша алынған нәтижелерді банктің әлеуетті тәуекелде шектеу, сондай-ақ өтімділік резервтерін құру мақсатында салдарды жою не бәсеңдету жөніндегі шараларды қабылдау үшін пайдаланады</p> <p>Стресс-тестілеудің нәтижелері банктің оқыс жағдайлардағы іс-әрекеттері жоспарын жасауда және өтімділік жетіспеушілігі жағдайында жұм стратегиясы мен тактикасын анықтауда пайдаланылады.</p> <p>Стресс-тестілеудің нәтижелері жан-жақты талдануы және ішкі лимит белгілеу кезінде назарға алынуы тиіс.</p>
<p>Басқарма егер банк, банк конгломератының бас ұйымы болып табылған жағдайда кезеңді түрде, бірақ тоқсанына кемінде бір рет стресс-сценарийлердің өтімділіктің</p>	<p>Банктің ішкі құжаттарымен едәуір өтімділік тәуекеліне душар болатын, б конгломератының құрамына кіретін ұйымдар үшін қосымша стресс-тесті жүргізу көзделген. Банк тестілеу барысында сценарийлердің әр түрлі уа</p>

<p>жалпы топтық позициясына, сондай-ақ конгломератқа мүше жекелеген ұйымдардың өтімділік позициясына әсеріне және қызметтің бағыттарына талдау жасауды жүргізеді.</p>	<p>бөліктеріндегі, оның ішінде күндік ауқымдағы салдарын қарастырады. Тестілеудің дәрежесі мен жиілігі банктің шамасына және оның алдында тұр әлеуетті өтімділік тәуекелдеріне, сондай-ақ банктің Қазақста Республикасының қаржы жүйесіндегі қатысты салмағына өлшемдес.</p>
<p>Банк стресс-сценарийлерді жасау кезінде бизнестің сипатын, жүзеге асырылатын қызметтің өтімділік тәуекеліне душар болуын ескереді.</p>	<p>Басқарма түрлі стресс-сценарийлердің жобаларын қарайды. Банк стресс-тестілеу жүргізу кезінде қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді стресс-сценарийлерді, сондай-ақ жеке алынған банкке және жалпы алға бүкіл нарыққа тән стресс-сценарийлерді, оның ішінде тиісті оқиғалар басталған жағдайда банктің шартты міндеттемелерін ескеру міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуді, оның ішінде ковенанттың бұзылу нарықта бір мезгілде өтімділік жетіспеушілігін; қамтамасыз етілген және қамтамасыз етілмеген қаржыландыруға қол жеткі ш е к т е у д і ; айырбасталатын валюталарды шектеуді назарға алады; нарықтың өтімділігін қысқартудың және қаржыландыру өтімділігін тапшылығы арасындағы байланысты; банктің өтімділігіне әсердің, тәуекелдердің басқа түрлері бойынша (кредит операциялық, нарықтық және басқалар) стресс-тестілеудің нәтижелер ескереді.</p>
<p>Банк стресс-тестілеу үшін жорамалдарды белгілеу кезінде консервативті-қалыпты тәсіл дайындады.</p>	<p>Банк сценарийдің түріне қарай мынадай тізбе кіретін бірқатар жорамалдар қ а р а с т ы р а д ы : активтер нарығының өтімсіздігі; бөлшек қаржыландырудың жылыстауы; көтерме қаржыландырудың қамтамасыз етілген және қамтамасыз етілме дерек көздерінің қол жетімділігі (сіздігі); қосымша маржаны белгілеу талаптары және кепіл жөніндегі талаптар қаржыландырудың мерзімдері; үшінші тұлғаларға немесе еншілес ұйымдарға берілген кредиттік желі бойынша шартты талаптар; баланстан тыс құралдар мен операциялар бойынша міндеттемелердің орт о л т ы р а т ы н өтімділік; банкке берілген кредиттік желілердің болуы; валюталар айырбасталымы және валюталық нарықтарға қол жеткі; Ұлттық Банктің кредиттік қаражатына қол жеткізу; активтердің болашақ өсу деңгейі. Банк кезеңді түрде, бірақ жылына кемінде бір рет тест жүргізіле сценарийлердің сипаты мен маңыздылығының банк жүзеге асырат қызметіне сәйкестігін қамтамасыз ету үшін сценарийлердің жобаларын қ а қ а р а й д ы . Банк сценарийлерді қайта қарау кезінде нарық жағдайының өзгеруін; б қызметі сипатының, ауқымының өзгеруін; стресс жағдайларындағы қызме нақты тәжірибесін ескереді. Банк өтімділіктің профиліне едәуір әсер етуі мүмкін факторларды анық және талдау үшін стресс-тестілеу нәтижелерінің белгілі негізгі жорамалда деген сезімталдығына талдау жүргізуі мүмкін.</p>
<p>Басқарма стресс-тестілеуде қолданылатын сценарийлер мен жорамалдарды, сондай-ақ стресс-тестілеу нәтижелерін қарайды. Банктің сценарийлер мен ілеспе</p>	<p>Басқарма төтенше жағдайлар болған жағдайда банкті қаржыланды жоспарында қаржыландырудың ілеспе ықтимал тапшылығын бағалауға ж жоспарлауға стресс-тестілеу нәтижелерін қалай кіргізуді шешед. Басшылық (Директорлар кеңесімен кеңесе отырып) банк жол беретін өтімд тәуекелінің рұқсат етілген деңгейінен қаржыландырудың болжанғ</p>

<p>жорамалдарды таңдауы құжатталған және стресс-тестілеу нәтижелерімен қатар қаралған.</p>	<p>тапшылығы қандай дәрежеде жоғары (немесе қаржыландырудың болжан тапшылығы төмен) болса, сол дәрежеде: өзінің өтімділік позициясын түзе немесе төтенше жағдайлар болған жағдайдағы банкті қаржыландыру жоспі қолдауды шешеді.</p>
<p>Басқарма өтімділік тәуекелін басқарудың сенімді құрылымының қызмет атқаруын қамтамасыз етеді.</p>	<p>Басқарма өтімділік тәуекелін басқару бойынша оған жүктелген функцияла орындау мақсатында, оның ішінде: Директорлар кеңесі бекіткен өтімділік тәуекелін басқару жөніндегі саяса сәйкес қажетті рәсімдердің орындалуын қамтамасыз етеді; Банктің өтімділік жөніндегі күн сайынғы міндеттемелерін, оның ішінде бан ішіндегі не жалпы нарықтағы проблемалардан туындаған өтімділіктің жетіс кезеңінде орындауын қамтамасыз етеді; банктің баланстық және баланстан тыс операцияларының мерзімділігім оның активтері мен міндеттемелерінің өтімділігімен өлшемдес өтімділік жеткілікті резервін қолдауды (ауыртпалық салынбаған активтер түрін қамтамасыз етеді. Активтер мен міндеттемелерді басқару бөлімшесі ола берілген займдарды қамтамасыз ету ретінде кепілге тез беру үшін өті активтердің қажетті деңгейін анықтайды және қолдайды және активтердің сатылуы және банк үшін өтімділікпен қауырттылық кезеңдері қаржыландыру дерек көздерінің қол жетімділігі туралы жеткілікті дәреж қалыпты жорамалдарды қолданады.</p>
<p>Оқыс жағдайлар болған жағдайдағы қаржыландыру жоспары жүйелі түрде қайта қаралады және оның тиімділігін және операциялық орындалуын қамтамасыз ету үшін тестіленеді.</p>	<p>Оқыс жағдайлар болған жағдайдағы қаржыландыру жоспарын жүйелі түрде қайта қарау оның ішінде: рольдер мен міндеттемелердің сәйкестігін және түсінілуін қамтамасыз ет; байланыс ақпаратының өзектілігін растауды; қолма-қол ақшаның және кепілдің ауыстырылуының (шекаралар арқылы ж субъектілер арасында) расталуын (дәлелді) алуды; Жоспарды дереу іске асыруға мүмкіндік беретін, қажетті заңдық жә операциялық құжаттаманың болуын тексеруді көздейді. Б а с қ а р м а : мәселен, кейбір активтерді сату немесе кері сатып алуды (РЕПО) жүрі немесе кезеңді түрде кредиттік желілерге іріктеу жасау мүмкіндігі сия негізгі жорамалдарды (әлеуетті сценарийлерді) тексереді бастап жағдайлардың өзгеруіне алып келген әрбір іс-шарадан кейін Жоспард барлық аспектілерін қайта қарайды және одан кейінгі іс-шараларды өт жөніндегі қажетті шараларды қабылдайды; Жоспарды Директорлар кеңесіне бекітуге ұсына отырып, кемінде жылына рет, немесе ағымдағы немесе нарықтық жағдайдың өзгеру шамасы бойын одан жиірек талдайды және жаңартады.</p>
<p>Директорлар кеңесін және Басқарманы банктің өтімділік бойынша позициясы туралы уақтылы ақпаратпен қамтамасыз ету үшін банктің ішкі құжаттарымен тиісті басқарушылық ақпараттық жүйені құру көзделген. Басқарушылық ақпараттық жүйе банктің, сондай-ақ банктің еншілес ұйымдары бөлігінде</p>	<p>Басқарушылық ақпараттық жүйе: шартты тәуекелдерді, сондай-ақ міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуге ы өтімділіктің белгілі көлеміне деген мұқтаждыққа алып келуі мүм оқиғалардың пайда болуымен байланысты, оның ішінде баланстан т баптармен байланысты тәуекелдерді қосқанда, өтімділік тәуекелінің бар дерек көздерін; бір операциялық күнге, күн сайынғы (мейлінше қысқа уақыт бөліктері үш одан кейін одан ұзағырақ уақыт кезеңдерінің бірқатары да бойынша өтімді позицияларын; стресс жағдайларын қамтитын түрлі сценарийлерді; жүйе, заңдық кедергілер, уақыт аймақтары және валюталар тұрғысы алғанда ұйымдардағы өзгешеліктерді назарға ала отырып, өтімділік тәуек басқару үшін, оның ішінде шоғырландырылған негізде қажетті ақпарат ескереді. Банк Директорлар кеңесіне, Басқармаға және (немесе) тиісті функциялары</p>

<p>өтімдік позицияларын есептеуге мүмкіндік береді.</p>	<p>өкілеттіктері бар басқа алқалық органдарға есеп берудің ауқымын, нысан және кезеңділігін анықтайтын есеп берушілік критерийлердің тізбесін әзірлеу. Директорлар кеңесі кезеңді түрде, бірақ тоқсанына кемінде бір рет өтімділік ағымдағы әлеуетті тәуекелдерін белгіленген лимиттермен салыстырғанда тәуекел деңгейі туралы есеп берулерді алады. Басқарма Директорлар кеңесіне өтімділік тәуекелі лимиттерінің бұзушылықтары туралы хабарлайды және түзету шараларын қабылдайды.</p>
<p>Директорлар кеңесі функциялары жағынан тәуелсіз, тиісінше оқытылған және құзыретті қызметкерлердің өтімділік тәуекелін басқару жүйесіне ішкі бақылау жасау жөніндегі жұмысты жүргізуін қамтамасыз етеді.</p>	<p>Ішкі аудит қызметі қызметкерлерінің банктегі өтімділік тәуекелін басқару жүйесінің тиімділігін бағалау үшін қажет тәжірибесі және машықтары бар. Аудит қызметі банк бөлімшелерінің өтімділік тәуекелін басқарудың келісімімен кұрылымын іске асыруын және тиімділігін жүйелі түрде қарайды.</p>

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК